

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาระดับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษและประสิทธิผลของวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 เปรียบเทียบความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษ และประสิทธิผลของวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ ประเภทวิชาที่สอน และประเภทอาจารย์พิเศษ และความสัมพันธ์ระหว่างความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน กับประสิทธิผลของวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ซึ่งได้จากสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดประเภทของอาจารย์พิเศษ และวิทยาลัยเป็นชั้นในการสุ่ม ได้จำนวน 162 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นโดยอาศัยแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามเพื่อวัดความท้อแท้ของอาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 โดยใช้แบบวัดความท้อแท้ซึ่งผู้วิจัยปรับปรุงและพัฒนามาจากแบบวัดความท้อแท้ที่ ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2533) ปรับปรุงและพัฒนามาจากแบบวัดความท้อแท้ (Maslach Burnout Inventory) สำหรับใช้วัดกลุ่มอาการแสดงความท้อแท้ 3 ด้าน คือ ภาวะความอ่อนล้าทางอารมณ์ การสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล และความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน ซึ่งแบบวัดความท้อแท้ชิ้นนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 22 ข้อ และแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้แบบวัดประสิทธิผลซึ่งผู้วิจัยปรับปรุงและพัฒนาจากแบบวัดประสิทธิผลของกมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536) ซึ่งปรับปรุงมาจากแบบวัดประสิทธิผลของ ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 1991) จำนวน 29 ข้อ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยนำเสนอประธานกรรมการ กรรมการ และผ่านการตรวจแก้ไขของผู้ทรงคุณวุฒิ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับอาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน แบบวัดความท้อแท้มี ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ระหว่าง .21 - .77 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .73 ส่วนแบบวัดประสิทธิผลมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง .26 - .84 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการโดยขอหนังสือบันทึกวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา ถึงอธิบดีกรมอาชีวศึกษา เพื่อขอความร่วมมือและความอนุเคราะห์จากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นขอหนังสือจากอธิบดีกรมอาชีวศึกษาถึงผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอ

ความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 162 ฉบับ โดยจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และทางไปรษณีย์โดยติดตามการส่งแบบสอบถามทางโทรศัพท์ที่ได้รับแบบสอบถามคืนในสภาพที่สมบูรณ์ จำนวน 162 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ระดับความถี่ของอาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ ด้านการสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล และด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน และประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการพัฒนาปรับเปลี่ยนวิทยาลัยให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และความสามารถในการแก้ปัญหาในวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เปรียบเทียบความถี่เท่าในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษและประสิทธิผลของวิทยาลัยการอาชีพ จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ และประเภทของอาจารย์พิเศษ ด้วยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้การทดสอบค่าที (t -test) เปรียบเทียบความถี่เท่าในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษและประสิทธิผลของวิทยาลัยการอาชีพ จำแนกตามประเภทวิชาที่สอน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความถี่เท่าในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษกับ ประสิทธิผลของวิทยาลัยการอาชีพ ด้วยการทดสอบสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product - Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพเขตการศึกษา 12 มีความถี่เท่าในการปฏิบัติงานด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ และด้านการสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง แต่ด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตนอยู่ในระดับสูง
2. ประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพเขตการศึกษา 12 ตามทัศนะของอาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ด้านความสามารถในการพัฒนาปรับเปลี่ยนวิทยาลัยให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และความสามารถในการแก้ปัญหาในวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับปานกลาง
3. อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 เพศหญิงมีความถี่เท่าในการปฏิบัติงาน ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ มากกว่าอาจารย์พิเศษเพศชาย ส่วนด้านการสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล และด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตนไม่แตกต่างกัน

4. อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างจากอาจารย์พิเศษที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า
5. อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 2 ปี มีความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างจากอาจารย์พิเศษที่มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 2 ปี ขึ้นไป
6. อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ที่สอนประเภทวิชาสามัญ หรือ ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ หรือประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม มีความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน
7. อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ประเภทรายเดือน มีความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างจากอาจารย์พิเศษประเภทรายชั่วโมง
8. อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 เพศชาย มีทัศนคติต่อประสิทธิผล วิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ด้านความสามารถในการพัฒนาปรับเปลี่ยนวิทยาลัยให้เข้ากับ สภาพแวดล้อม และด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี สูงกว่าเพศหญิง ส่วนด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และความสามารถในการ พัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ไม่แตกต่างกัน
9. อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีทัศนคติต่อ ประสิทธิภาพวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ทุกด้านไม่แตกต่างจากอาจารย์พิเศษที่มีวุฒิ ปริญญาตรีหรือสูงกว่า
10. อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 2 ปี มีทัศนคติต่อประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ทุกด้านไม่แตกต่างจากอาจารย์พิเศษที่ มีประสบการณ์ตั้งแต่ 2 ปี ขึ้นไป
11. อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ที่สอนประเภทวิชาสามัญ ประเภท วิชาบริหารธุรกิจ หรือประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม มีทัศนคติต่อประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในวิทยาลัยได้ เป็นอย่างดี อาจารย์พิเศษที่สอนประเภทวิชาบริหารธุรกิจ และประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมมี ทัศนคติต่อประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
12. อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ประเภทรายเดือน มีทัศนคติต่อ ประสิทธิภาพวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ไม่แตกต่างจากอาจารย์พิเศษรายชั่วโมง

13. ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางลบกับประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ด้านการสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์ทางลบกับประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ด้านความสามารถในการพัฒนาปรับเปลี่ยนวิทยาลัยให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 มีความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ และด้านการสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตคนนั้นอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ณัฐพร โอภาไพบูลย์ (2542) ศึกษาความท้อถอยและสาเหตุของความท้อถอยในการปฏิบัติงานของ ครูโรงเรียนโสตศึกษา พบว่าความท้อถอยในการปฏิบัติงานด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ และด้านการสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง แต่ด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตคนอยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่าอาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 มีปัญหาในการปฏิบัติงาน แต่มีสภาพขวัญและกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์และความรู้สึกที่ดีต่อผู้รับบริการ และหน่วยงาน แม้จะมีปัญหาบ้างก็สามารถยอมรับ และปฏิบัติงานต่อไปได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 มีความรู้สึกว่างานที่ตนปฏิบัติอยู่นั้นยังไม่ส่งผลให้เห็นถึงความก้าวหน้า ทั้งที่ตั้งใจสูงในการปฏิบัติงาน อุทิศเวลา และแรงงานให้แก่งานในหน้าที่อย่างมาก แม้จะประสบปัญหาและอุปสรรค ก็พยายามแก้ไขอย่างเต็มความสามารถ แม้ว่าผลสัมฤทธิ์ของงานจะไม่สูงตามที่ตั้งไว้ก็ตาม แต่ในการทำงานทุกอย่างย่อมมีอุปสรรคไม่มากนัก ถ้าปัญหาและอุปสรรคเหล่านั้นที่อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ประสบอยู่ไม่ได้รับการแก้ไขก็จะทำให้อาจารย์พิเศษมีความรู้สึกหมดหวัง ท้อแท้ รู้สึกว่าผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของตนเองต่ำลง จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้อาจารย์พิเศษ วิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 มีความท้อแท้ด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตคนอยู่ในระดับสูง

2. เปรียบเทียบความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนวิทยาลัยการอาชีพเขตการศึกษา 12 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่งอาจารย์พิเศษ ประเภทวิชาที่สอน และประเภทของอาจารย์พิเศษ

2.1 อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 เพศชาย และเพศหญิงมีความ
 ท้อแท้ในการปฏิบัติงานด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ และด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน
 แตกต่างกัน ส่วนด้านการสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคลไม่แตกต่างกัน โดยที่อาจารย์พิเศษ
 เพศหญิงมีความท้อแท้ในการปฏิบัติงานทุกด้านสูงกว่าอาจารย์พิเศษเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับผล
 งานวิจัยของ กิตติ แสงเทียนฉาย (2531) พบว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ของเขตการศึกษา 7
 เพศชายและเพศหญิง มีความท้อแท้ไม่แตกต่างกัน และผลงานวิจัยของกรรณา ประทานชัย (2538)
 ศึกษาความ ท้อถอยและสาเหตุของความท้อถอยในการปฏิบัติงานของครูคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน
 มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 พบว่า ครูคอมพิวเตอร์เพศชายและเพศหญิง
 มีความท้อถอยในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์พิเศษเพศหญิงต้อง
 ประสบกับปัญหาด้านการไม่มีระเบียบวินัยในห้องเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนการสอน
 นักเรียนประเภทวิชา ช่างอุตสาหกรรม ต้องพยายามควบคุมสถานการณ์ในห้องเรียนให้ปกติ
 ประกอบกับอาจารย์พิเศษเพศหญิงเป็นเพศที่มักแสดงออกถึงความรู้สึกและความคิดได้ง่ายกว่า
 ผู้ชาย (Chruden, 1969, p. 438 อ้างถึงใน กิตติ แสงเทียนฉาย, 2531, หน้า 76) เนื่องจากเพศ
 มีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ แต่ในปัจจุบันความสามารถในการทำงานระหว่างเพศลดความ
 แตกต่างลง ซึ่งกันยา สุวรรณแสง (2532, หน้า 75-77) กล่าวว่า เพศมีการตอบสนองทางสังคม
 ที่แตกต่างกัน เพศหญิงจะมีความสุภาพ เก็บตัว มีความสามารถในการควบคุมจิตใจได้ดีกว่า
 เพศชาย นิสัยใจคอ การแสดงความคิดเห็น การควบคุมอารมณ์ และอื่น ๆ ก็มีความแตกต่างกัน
 และ ครานส์เนอร์ และเออร์แมน (Krasner & Ullman, 1982, p. 342) กล่าวว่า เพศมีผลต่อจิต
 ลักษณะและพฤติกรรม

2.2 อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า
 ปริญญาตรี และปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีความท้อแท้ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ และด้านการ
 สูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง และด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จของ
 คนอยู่ในระดับสูง โดยมีความท้อแท้ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพโรจน์
 กลิ่นกุหลาบ (2533) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษา
 ในภาคกลาง พบว่า ครูประถมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความท้อแท้ในด้านต่าง ๆ
 ไม่แตกต่างกัน และกรรณา ประทานชัย (2538) ศึกษาความท้อถอยและสาเหตุของความท้อถอยใน
 การปฏิบัติงานของครูคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7
 พบว่า ครูคอมพิวเตอร์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความท้อถอยในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน
 ทั้งนี้อาจเนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันเป็นช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำ ภาวะการว่างงานสูงขึ้น
 การที่จะสามารถอยู่รอดในสังคมได้อย่างมีความสุข จำเป็นจะต้องทำใจยอมรับกับสภาพที่เกิดขึ้น

ต้องลองทำในสิ่งที่ไม่ถนัด หรือทงานที่ได้รับคำตอบแทนน้อย ไม่อาจละทิ้งในงานนั้น เหมือนในอดีตที่อาจภาคภูมิใจในความรู้ ประสบการณ์ และความสามารถในการเปลี่ยนงานได้เรื่อย ๆ เพราะความต้องการในตลาดแรงงานสูง และสามารถเรียกเงินเดือนได้สูงลิ่วเกินความ เป็นจริง (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2541)

2.3 อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ที่มีประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงานต่ำกว่า 2 ปี และตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป มีความท้อแท้ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ ด้านการ สูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล และด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตนไม่แตกต่างกัน โดย ที่อาจารย์พิเศษที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 2 ปี ขึ้นไป มีความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ทุกด้านสูงกว่าอาจารย์พิเศษที่มีประสบการณ์น้อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐพร โอภาไพบุลย์ (2542) ศึกษาความท้อถอยและสาเหตุของความท้อถอยในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนโรงเรียน โสตศึกษา พบว่า ครูผู้สอนโรงเรียนโสตศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความ ท้อถอยในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหน้าที่ ความรับผิดชอบงานต่าง ๆ ของอาจารย์พิเศษไม่ว่าจะประสบการณ์น้อย หรือประสบการณ์มาก ก็ได้รับมอบหมายหน้าที่ ความรับผิดชอบต่าง ๆ ในลักษณะเดียวกัน จึงไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างของความท้อแท้ แต่การ ที่อาจารย์พิเศษที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 2 ปี ขึ้นไปมีความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ทุกด้านสูงกว่าอาจารย์พิเศษที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 2 ปี อาจเป็นเพราะว่าอาจารย์ พิเศษที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 2 ปี ขึ้นไป ต้องทงานอยู่ในสภาพที่ไม่พร้อม ทั้งทางด้านเครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน รวมถึงบุคลากรที่สนับสนุนในการ ปฏิบัติงานต่าง ๆ จึงมีความท้อแท้ในทุกด้านสูงกว่าเล็กน้อย

2.4 อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ที่สอนประเภทวิชาสามัญ ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ และประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม มีความท้อแท้ในการปฏิบัติงานด้าน ความอ่อนล้าทางอารมณ์ ด้านการสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล และด้านความไม่สมหวังใน ผลสำเร็จของตนไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิทยาลัยการอาชีพมีขนาดเล็ก จำเป็นต้อง อาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย ในการร่วมมือกันปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ ใกล้เคียง พบปะกันบ่อยครั้ง เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้กับนักเรียน ความสัมพันธ์อันดีในระหว่าง อาจารย์พิเศษจึงมีค่อนข้างสูง อาจารย์พิเศษที่สอนประเภทวิชาต่างกัน จึงมีความรู้สึกท้อแท้ ไม่แตกต่างกัน

2.5 อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ประเภทรายเดือน และ ประเภทรายชั่วโมง มีความท้อแท้ในการปฏิบัติงานด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ ด้านการสูญเสีย ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล และด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตนไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจ

เนื่องมาจากวิทยาลัยการอาชีพส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย ในการร่วมมือกันปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ใกล้ชิด พบปะกันบ่อยครั้ง เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้กับนักเรียน ความสัมพันธ์อันดีในระหว่างอาจารย์พิเศษ จึงมีค่อนข้างสูง อาจารย์พิเศษประเภทต่างกัน จึงมีความรู้สึกท้อแท้ไม่แตกต่างกัน

3. ประสิทธิภาพของวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิทยาลัยการอาชีพเป็นวิทยาลัยที่จัดตั้งใหม่ คณะครู – อาจารย์ก็เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย จำเป็นต้องมีการวางระบบการบริหารงาน และต้องบริหารงานเพื่อให้เกิดการยอมรับจากบุคคลทั่ว ๆ ไป ในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในวิทยาลัยการอาชีพ ทำให้ภาระงานของอาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพมีจำนวนมาก เมื่อเทียบกับวิทยาลัยประเภทอื่น ๆ ทำให้ต้องรับผิดชอบงานหลายงาน หลายหน้าที่ อันเป็นผลให้ทำงานในแต่ละหน้าที่ได้อย่างไม่เต็มที่ จึงรับรู้ประสิทธิภาพวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 อยู่ในระดับปานกลาง

4. เปรียบเทียบประสิทธิภาพวิทยาลัยการอาชีพตามทัศนะของอาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพเขตการศึกษา 12 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่งอาจารย์พิเศษ ประเภทวิชาที่สอน และประเภทของอาจารย์พิเศษ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากเพศมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ แต่ในปัจจุบันความสามารถในการทำงานระหว่างเพศลดความแตกต่างลง ซึ่งกันยา สุวรรณแสง (2532, หน้า 75-77) กล่าวว่า เพศมีการตอบสนองทางสังคมที่แตกต่างกัน เพศหญิงจะมีความสุขภาพ เก็บตัว มีความสามารถในการควบคุมจริตกิริยาได้ดีกว่าเพศชาย นิสัยใจคอ การแสดงความคิดเห็น การควบคุมอารมณ์ และอื่น ๆ ก็มีความแตกต่างกัน และและ ครานส์เนอร์ และเออร์แมน (Krasner & Ullman, 1982, p. 342) กล่าวว่า เพศมีผลต่อจิตลักษณะและพฤติกรรม การมอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ใกล้เคียงกัน ไม่ว่าจะเป็นจำนวนชั่วโมงสอน การรับงานพิเศษด้านธุรการ เช่น งานการเงิน งานบัญชี และงานพัสดุ เป็นต้น วิทยาลัยการอาชีพมีขนาดเล็ก มีบุคลากรน้อย จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย ในการร่วมมือกันปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ใกล้ชิด พบปะกันบ่อยครั้ง เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้กับนักเรียน ความสัมพันธ์อันดีในระหว่างอาจารย์พิเศษจึงมีค่อนข้างสูง

ส่วนด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี อาจารย์พิเศษที่สอนประเภทวิชาบริหารธุรกิจ และประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมมีทัศนะต่อประสิทธิภาพแตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากอาจารย์พิเศษที่สอนประเภทวิชาบริหารธุรกิจ และช่างอุตสาหกรรม จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือ และอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับการจัดการเรียนการสอนภายใต้ข้อจำกัดของงบประมาณ ซึ่งส่วนใหญ่การจัดการเรียนการสอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมมักจะได้รับการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุในอัตราที่สูงกว่า เมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษกับประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12

5.1 ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางลบกับประสิทธิผลด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ด้านความสามารถในการพัฒนาปรับเปลี่ยนวิทยาลัยให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และความสามารถในการแก้ปัญหาในวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเมื่ออาจารย์พิเศษมีความอ่อนล้าทางอารมณ์จะมีลักษณะเฉยชา หหมดกำลังใจ ความพยายามในการปฏิบัติงานลดลง มักมองอะไรในแง่ร้าย มีความโมโหจนเฉยเกิดขึ้นบ่อย ๆ กับผู้รับบริการ หรือผู้ร่วมงาน ปฏิบัติงานในหน้าที่น้อยลง มักมาปฏิบัติงานสาย มีความเฉื่อยชาในการทำงาน ขาดงานบ่อย มีการโยกย้ายงาน หรือลาออกจากงาน เป็นผลให้ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานต่ำลง สอดคล้องกับงานวิจัยของฟาร์เบอร์ และมิลเลอร์ (Faber & Miller, 1981, p. 237) ซึ่งพบว่าครูที่เกิดความท้อแท้จะวางแผนเตรียมการสอนน้อยลง มีความเข้าใจในตัวนักเรียนลดลง ความคาดหวัง และความพยายามที่จะทำงานต่ำ ขาดความอดทนต่อปัญหา และเกิดความคับข้องใจในห้องเรียน

5.2 ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานด้านการสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์ทางลบกับประสิทธิผลด้านความสามารถในการพัฒนาปรับเปลี่ยนวิทยาลัยให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และความสามารถในการแก้ปัญหาในวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเมื่ออาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 มีความท้อแท้ในการปฏิบัติงานด้านการสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล เป็นผลให้มีความวิตกกังวล ความหวาดระแวง เฉยเมย ขาดความเห็นอกเห็นใจ จะแสดงออกด้วยการหลีกเลี่ยงที่จะพูดคุยกับเพื่อนร่วมงาน ปลีกตัวจากสังคม มีเจตคติทางลบต่อเพื่อนร่วมงาน และผู้ที่มาติดต่องาน เป็นผลให้รับรู้ประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ด้านความสามารถในการพัฒนาปรับเปลี่ยนวิทยาลัยให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และความสามารถในการแก้ปัญหาในวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปิยาณี แก้วไพฑูรย์ (2535, หน้า 60-69) ได้วิจัยความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตกับความท้อถอยในการปฏิบัติงานของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์

5.3 ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตนไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องจากอาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ไม่ได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง แต่จำเป็นต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ เนื่องจากตามระเบียบว่าด้วยการจ่ายค่าจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ

พ.ศ. 2526 กำหนดให้มีการประเมินให้ค่อสัญญาจ้างใหม่ในทุก ๆ ปี หากไม่ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ อาจถูกประเมินให้เลิกจ้างได้ ดังนั้นไม่ว่าอาจารย์พิเศษจะทุ่มเทในการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด ก็ไม่ส่งผลให้มีความก้าวหน้าในอาชีพการงานของตนได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 มีความท้อแท้ในการปฏิบัติงานด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ และด้านการสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง แต่ด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตนอยู่ในระดับสูง ซึ่งความท้อแท้ในการปฏิบัติงานด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตนนั้น หากอยู่ในระดับสูง อาจทำให้อาจารย์พิเศษ เขตการศึกษา 12 ลาออกจากการปฏิบัติหน้าที่อาจารย์พิเศษ อันจะเป็นผลทำให้ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และจะต้องเสียเวลา และค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรใหม่เพื่อมาทดแทน

1.2 จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ตามการรับรู้ของอาจารย์พิเศษ วิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ซึ่งรับรู้ประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลางนั้น ควรมีการปรับระบบการบริหารจัดการ และการเผยแพร่ผลงานให้กับบุคคลทั้งภายใน และภายนอกวิทยาลัยฯ เพื่อให้รับทราบความสำเร็จในการปฏิบัติงานต่าง ๆ และให้การยอมรับวิทยาลัยการอาชีพมากขึ้น

1.3 จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางลบกับประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ทุกด้าน ซึ่งหากปล่อยให้เกิดความรู้สึกเช่นนี้นาน ๆ อาจส่งผลให้ประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ลดลง จึงควรหาแนวทางในการลดความท้อแท้ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ลง โดยอาจหากิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมกีฬา และนันทนาการ เพื่อให้อาจารย์สามารถปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ อันอาจจะนำไปสู่ประสิทธิผลของวิทยาลัยการอาชีพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความท้อแท้ของอาจารย์พิเศษ และประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพ

2.2 ควรศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาคความท้อแท้ของอาจารย์พิเศษ และเพิ่มประสิทธิผลของวิทยาลัยต่อไป